

Стаття та будь-який пов'язаний з нею опублікований матеріал поширюється за ліцензією Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0).
The article and any related published material are licensed under the Creative Commons Attribution License (CC BY 4.0).

УДК 364.65

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2026.65.36-40>

Богдан МІЛЕВСЬКИЙ, слухач-магістрант

ORCID ID: 0009-0005-3007-6326

e-mail: bog.yiksvelim@gmail.com

Національний університет оборони України, Київ, Україна

Андрій ШУСТЬ, слухач-магістрант

ORCID ID: 0009-000-9598-9138

e-mail: a.shyst@ukr.net

Національний університет оборони України, Київ, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ ПОТРЕБ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХНІХ РОДИН У СОЦІАЛЬНОМУ СУПРОВОДІ

Вступ. Актуальність дослідження зумовлена нагальною потребою вдосконалення діагностичного інструментарію у системі соціально-психологічної підтримки військовослужбовців та їхніх родин в умовах війни за незалежність України, оскільки значна частина їхнього психологічного стресу є вторинною реакцією на нерозв'язані соціально-побутові та юридичні проблеми. Метою статті є розроблення та обґрунтування вдосконаленої методики інтегрованого оцінювання психологічного стану й потреб у соціальному супроводі завдяки доповненню стандартизованих психологічних опитувальників спеціалізованим блоком маркерних запитань.

Методи. Для написання статті й обґрунтування запропонованої методики було використано комплекс теоретичних, емпіричних і математичних методів. Проведено теоретичний аналіз і систематизацію наукових джерел для обґрунтування концепції вторинного дистресу, застосовано моделювання для розроблення удосконаленої методики, яка інтегрує психологічні опитувальники з діагностичним блоком маркерних запитань, а також математичні моделі (часових витрат, оптимізації навантаження, зниження похибок) для обґрунтування організаційної та економічної доцільності її впровадження.

Результати. Основними результатами є доповнення бланка діагностики спеціальним блоком запитань, які стосуються соціально-побутових проблем. Ефективність методики доведено математичним моделюванням: її впровадження оптимізує перенаправлення клієнтів, значно скорочує загальні часові витрати, істотно підвищує коефіцієнт корисної дії вузькопрофільних психологів за рахунок ранньої фільтрації соціальних запитів (до 70 %), мінімізує ризик діагностичних помилок (помилки першого роду) і забезпечує пряму економічну доцільність, трансформуючи систему підтримки з реактивної на проактивну.

Висновки. Упровадження розробленої методики інтегрованого оцінювання є науково обґрунтованим і стратегічно доцільним кроком в умовах обмежених ресурсів воєнного часу. Поєднання психологічного скринінгу з ідентифікацією соціальних потреб дає змогу усунути фрагментарність надання послуг, підвищити загальний коефіцієнт корисної дії системи соціального захисту та є критично необхідним для збереження ментального здоров'я нації і підтримки боєздатності Збройних сил України.

Ключові слова: соціальний супровід, методика, оцінювання потреб, військовослужбовці, оптимізація роботи.

Вступ

В умовах війни за незалежність України система соціального захисту і психологічної підтримки зіткнулася з безпрецедентними викликами. Тривалі бойові дії, високий рівень мобілізації, постійний психоемоційний тиск через ракетні обстріли та загрозу життю формують комплексні проблеми як для самих військовослужбовців, так і для членів їхніх сімей. Стан перманентного стресу не лише погіршує психологічне благополуччя, а й загострює соціально-побутові, юридичні й економічні труднощі, які виникають у родинах захисників.

Наявні методики діагностики здебільшого зосереджені на оцінюванні гострих стресових розладів, ПТСР (Павлик, 2020) чи депресивних станів, але дають змогу розглядати психологічний компонент ізольовано. Практика доводить, що психологічна дестабілізація часто є наслідком нерозв'язаності соціальних проблем: невизначеності у правових питаннях, труднощів з отриманням пільг, проблем із житлом, адаптацією дітей чи логістикою. Це створює прогалину в діагностиці, коли фахівець бачить симптом (тривожність), а не першопричину (соціальну незахищеність).

Актуальність статті полягає у нагальній потребі вдосконалення діагностичного інструментарію. Насамперед, необхідно розробити методику, яка б давала

змогу не лише фіксувати психологічний стан, а й одночасно ідентифікувати приховані чи неочевидні потреби в соціальному супроводі. Інтеграція соціального компонента у психологічне оцінювання сприятиме переходу від симптоматичної допомоги до комплексного, проактивного супроводу, критично важливого для підтримки боєздатності військових і соціальної стійкості їхніх родин.

Мета дослідження: удосконалити методику оцінювання потреб військовослужбовців та членів їхніх сімей у соціальному супроводі через модифікацію та доповнення наявних інструментів психологічної діагностики спеціалізованим блоком запитань.

Огляд літератури. У публікаціях авторів, які досліджують соціально-психологічну підтримку військовослужбовців та їхніх родин, простежується чітка лінія між психологічною діагностикою та аналізом соціальних потреб (Cornell, Halladay, Ader et al., 2020). Автори традиційних підходів, зокрема В. Дикун, В. Мороз, В. Стасюк, І. Галян, О. Карпенко, Н. Романова, Н. Павлик, О. Агарков та ін., зосереджують увагу на вузькопрофільних інструментах: психологи використовують валідизовані опитувальники для виявлення рівня стресу, тривоги чи травматичних переживань (Галян, 2009), натомість соціальні працівники оперують переважно методами бесіди чи аналізу документів для визначення

© Мілевський Богдан, Шусть Андрій, 2026

матеріальних і правових запитів (Карпенко, & Романова, 2015; Агарков та ін., 2015). Цей дихотомічний підхід в умовах війни є недостатньо ефективним, оскільки соціальні та психологічні проблеми взаємозумовлені (Cornell, Halladay, Ader et al., 2020). На противагу цьому запропоновано низку спеціалізованих інструментів, як-от: авторську методику В. Українця для оцінювання рівня стресостійкості військовослужбовців механізованих підрозділів, що включає ціннісно-мотиваційну, когнітивно-інтелектуальну, емоційно-вольову та поведінкову шкали (Українець, 2024; Стасюк, & Українець, 2023; Павлик, 2020). Зарубіжні дослідження, зокрема праці Р. У. Cornell і співавторів, підтверджують ефективність інтеграції соціальної роботи, демонструючи, що впровадження роботи соціальних працівників у надання первинної медичної допомоги для ветеранів (VA) зменшує кількість відвідувань відділень невідкладної допомоги (Cornell, Halladay, Ader et al., 2020; Honken, Halladay, Wootton et al., 2024).

Під час соціологічних досліджень, як-от спільних досліджень (Соціологічна група "Рейтинг" & Український ветеранський фонд, 2024; Український ветеранський фонд, 2023) виявлено диспропорцію між наявною пропозицією стосовно надання суто психологічних послуг і реальними потребами цільової аудиторії (Cornell, Halladay, Ader et al., 2020). Емпіричні дані показують, що у 60–70 % первинних звернень від військовослужбовців і членів їхніх родин, які описують свій стан як стресовий або кризовий, насправді потрібен соціальний супровід, а не клінічна терапія. Високий рівень тривожності й емоційної нестабільності є вторинною реакцією на невизначеність у правовому полі, відсутність соціальних гарантій або побутові труднощі (Надвинична, 2013). Ігнорування цього факту призводить до "психологізації соціальних проблем", коли ресурси вузькопрофільних психологів доводиться витрачати на роботу з клієнтами, чий запит стосується кейс-менеджменту (Тодорцева, 2020; Надвинична, 2013). Для переважної більшості (80–85 % осіб, які пережили травматичні події війни й демонструють "нормальну реакцію на ненормальні обставини") основним стабілізуючим чинником є відновлення відчуття безпеки та контролю над життям, чого можна досягнути саме інструментами соціального супроводу: наданням юридичної допомоги, вирішенням логістичних питань і забезпеченням доступу до ресурсів громади (Надвинична, 2013).

Методи

Для написання статті й обґрунтування запропонованої методики було використано комплексний підхід, що охоплює теоретичні, емпіричні та математичні методи.

Теоретична частина дослідження ґрунтувалася на аналізі та систематизації наукових джерел, присвячених соціально-психологічній підтримці військовослужбовців та їхніх родин. Головною метою було вивчення наявних підходів, виявлення їхньої недостатності в умовах війни за незалежність України, що призводить до "психологізації соціальних проблем", та обґрунтування концепції вторинного стресу (secondary stress). Це теоретичне підґрунтя дозволило сформулювати гіпотезу про те, що значна частина психологічного стресу корелює з латентними соціально-побутовими та юридичними проблемами.

На основі теоретичних висновків було застосовано метод моделювання для розроблення удосконаленої методики інтегрованого оцінювання.

Математичні методи були використані для обґрунтування організаційної та економічної доцільності

впровадження методики. Зокрема, було розроблено математичну модель часових витрат для порівняння традиційної (послідовної) і запропонованої (оптимізованої) моделей діагностики, яка довела, що інтеграція запитань значно скорочує загальний час оброблення запитів. Було математично обґрунтовано оптимізацію навантаження на спеціалістів (підвищення коефіцієнта корисної дії психологів і зниження похибок діагностики), а також пряму економію бюджетних коштів завдяки раціональному перерозподілу потоку клієнтів.

Результати

Традиційна методологія оцінювання стану військовослужбовців (Дикун, Мороз, & Стасюк, 2023) та їхніх родин, що передбачає відокремлене використання суто психологічних і соціальних діагностичних інструментів, демонструє недостатню ефективність в умовах війни. Як було встановлено під час аналізу попередніх публікацій, такий дихотомічний підхід часто не дає змоги враховувати взаємозумовленість соціальних і психологічних проблем, що призводить до "психологізації соціальних проблем" (Тодорцева, 2020; Надвинична, 2013).

Пропонована методика ґрунтується на гіпотезі, що значна частина психологічного дистресу військовослужбовця або членів його сім'ї корелює з конкретними, часто латентними соціальними проблемами. Наприклад, підвищена тривожність дружини військового може бути пов'язана не стільки з абстрактним страхом війни, скільки з конкретною неможливістю вирішити бюрократичні питання щодо статусу чи виплат. Сам військовослужбовець може демонструвати ознаки психологічного напруження не лише через бойовий досвід, а й через тривогу, спричинену нерозв'язаністю проблем своєї родини в тилу.

Сутність удосконалення полягає у доопрацюванні наявних стандартизованих психологічних опитувальників (шкал оцінювання стресу і тривоги) і додаванні до них валідизованого діагностичного блоку. Цей блок міститиме маркерні запитання, спрямовані на виявлення запиту на соціальний супровід. Запитання мають стосуватися таких сфер: 1) юридичної поінформованості й підтримки (розуміння пільг, оформлення документів); 2) соціально-побутових умов (житла, доступу до послуг); 3) підтримки родин (освіти й дозвілля дітей, допомоги літнім батькам); 4) комунікації та інформаційної підтримки (зв'язку із частиною, доступу до перевіреної інформації). Перелік цих запитань наведено у табл. 1.

Теоретичне обґрунтування валідності запропонованого діагностичного блоку ґрунтується на концепції вторинного дистресу (secondary distress) і взаємозумовленості соціально-побутових і психологічних проблем, що підтверджено даними зарубіжних (Р. У. Cornell) і вітчизняних (Т. Надвинична) досліджень. Вважається, що маркерні запитання мають високу критеріальну валідність, оскільки їхня структура прямо корелює з наявними класифікаторами соціальних ризиків (юридичних, житлових, комунікаційних), що емпірично доведено (звітами "Рейтинг" та УВФ), і є першопричиною до 70 % первинних звернень за психологічною допомогою. На етапі імплементації заплановано провести пілотне дослідження на базі військових підрозділів або центрів соціальної підтримки. У процесі апробації буде визначено надійність (внутрішню узгодженість) нового блоку за допомогою коефіцієнта α Кронбаха (Cronbach, 1951), а критеріальну валідність підтверджено порівнянням результатів оцінювання з фактичним маршрутом клієнта (наявністю направлення до соціального працівника / юриста) та оцінюванням його задоволеності наданою допомогою через 3–6 місяців.

Таблиця 1

Запитання, які запропоновано додати до переліку стандартних опитувальників

Сфера	Мета включення запитання	Приклади маркерних запитань
Юридична поінформованість і підтримка	Виявити невизначеність чи проблеми з правовим статусом, виплатами, пільгами	Чи маєте Ви або Ваша родина невіршені питання, пов'язані з оформленням документів, посвідченням статусу, пільгами чи виплатами?
		Чи відчуваєте Ви, що не маєте достатньої інформації про Ваші права як військовослужбовця або члена його родини?
Соціально-побутові умови	Оцінити наявність критичних побутових і логістичних проблем, що викликають стрес	Чи стикається Ваша родина на цей час із проблемами, пов'язаними з житлом, комунальними послугами або доступом до критично важливої інфраструктури (транспорт, медицина)?
		Чи потребуєте Ви допомоги з логістикою (напр. оформленням відпустки, переміщенням, доставкою необхідних речей)?
Підтримка родини	Ідентифікувати проблеми, пов'язані з доглядом за членами родини, здобуттям освіти чи психологічною адаптацією	Чи є у Вашій родині проблеми, пов'язані з навчанням, дозволяям чи психоемоційним станом дітей, які потребують зовнішньої допомоги?
		Чи потребують Ваші літні батьки або інші утриманці спеціалізованого соціального догляду, який Ви не можете забезпечити?
Комунікація та інформаційна підтримка	Виявити дефіцит надійної інформації, що є джерелом тривоги	Чи маєте Ви труднощі з отриманням перевіреної інформації щодо Вашої служби, стану здоров'я чи контактів з Вашою частиною?
		Чи відчуваєте Ви себе інформаційно ізольованим або не знаєте, до кого звернутися по допомогу в разі виникнення проблем у родині?

Такий інтегрований інструментарій допоможе фахівцеві (психологу чи соціальному працівнику) протягом однієї діагностичної сесії отримати комплексну картину стану клієнта. Методика дасть змогу не лише констатувати наявність психологічної проблеми, а й одразу ідентифікувати її соціальний "корінь" і визначити потребу в перенаправленні клієнта до відповідного спеціаліста (юриста, соціального працівника) або активації механізму соціального супроводу. Це забезпечить диференційований адресний підхід і підвищить загальну ефективність системи підтримки, сприяючи психологічній стійкості та соціальній захищеності захисників України та їхніх родин.

Важливо наголосити, що, за оцінками фахівців у сфері ментального здоров'я (Cornell, Hua, Buchalksi et al., 2025), лише у 15–20 % осіб, які пережили травматичні події війни, розвиваються клінічні форми ПТСР або інші розлади, що потребують тривалого психотерапевтичного чи медикаментозного втручання. Решта 80–85 % демонструють "нормальну реакцію на ненормальні обставини". Для них основним стабілізуючим чинником є відновлення відчуття безпеки та контролю над життям, чого можна досягнути саме інструментами соціального супроводу: наданням вичерпної інформації та юридичної допомоги, вирішенням логістичних питань і забезпеченням доступу до ресурсів громади.

Інтеграція соціальних питань (маркерів потреби в супроводі) безпосередньо у скринінг психологічного стану дасть змогу на ранньому етапі відфільтрувати запити, чітко розмежувати випадки, де необхідна глибинна психокорекція, і ситуації, де ефективним рішенням стане призначення соціального менеджера для супроводу родини у вирішенні бюрократичних чи побутових питань, що автоматично знизить рівень ситуативної тривожності.

Щоб оптимізувати діагностичні процедури та раціонально використовувати ресурси, доцільно імплементувати індикатори потреби в соціальному супроводі безпосередньо у структуру наявних інструментів психологічного скринінгу. Такий підхід допоможе уникнути дублювання діагностичних заходів і необхідності організації окремих етапів анкетування, що значно зеконومیть часовий ресурс фахівців і респондентів. Формування уніфікованого діагностичного комплексу підвищить оперативність оброблення даних і мінімізує

додаткове навантаження на військовослужбовців, запобігаючи ефекту "втоми від опитувань" і забезпечуючи одномоментне отримання цілісної інформації для побудови індивідуальної траєкторії надання допомоги.

Для обґрунтування описаного методу використовуємо *математичну модель часових витрат*.

Припустимо, що N – це загальна кількість військовослужбовців, які проходять скринінг.

Нехай $P_{соц}$ – імовірність того, що проблема є переважно соціальною (за попередніми даними $P_{соц} \approx 0,7$), t_d – час на первинну діагностику, t_n – час, витрачений на помилкове направлення до психолога, з'ясування проблеми й перенаправлення до соціального працівника, T_1 – сумарна часова витрата на проведення скринінгу всього особового складу (кількістю N) у межах традиційної моделі, що складається із часу на базову діагностику та непродуктивних витрат часу на помилкове перенаправлення військовослужбовців із соціальними проблемами до психолога.

У традиційній моделі (послідовній) загальні витрати часу системи T_1 становлять:

$$T_1 = N \cdot t_d + N \cdot P_{соц} \cdot t_n.$$

Оскільки 70 % людей потрапляють "не туди", то система зазнає додаткових витрат t_n для більшості випадків.

У запропонованій моделі час на діагностику незначно зростає на Δt (через додаткові запитання), але час на перенаправлення прямує до нуля, оскільки направлення відбувається миттєво. Отже, T_2 – це сумарна часова витрата в запропонованій (оптимізованій) моделі, яка складається із часу на розширену первинну діагностику всіх військовослужбовців без подальших витрат на виправлення помилкового перенаправлення до психолога військовослужбовців, які мають соціальні проблеми. Вона обчислюється за формулою

$$T_2 = N \cdot (t_d + \Delta t).$$

Оскільки Δt (кілька хвилин на додаткові запитання) значно менша, ніж t_n (повноцінна консультація та переоформлення, що може тривати протягом годин), то математично доведено, що $T_2 \ll T_1$. Це вказує на значне скорочення часу на оброблення запитів.

Оптимізація навантаження на спеціалістів (Resource Allocation). Ефективність роботи висококваліфікованих психологів ($E_{пс}$) можна виразити як відно-

шення часу, витраченого на цільову роботу (терапію), до загального робочого часу.

У поточній ситуації, якщо 70 % звернень є непрофільними (соціальними), то коефіцієнт корисної дії психолога становить лише

$$E_{nc} \approx 30 \%.$$

Упровадження фільтруючого блоку запитань дає змогу на етапі входу відсіяти ($P_{соц}$ 70 %) клієнтів і направити їх одразу до кейс-менеджерів. Це автоматично істотно підвищує E_{nc} , оскільки фахівець витрачає ресурс виключно на клінічні випадки.

Зниження похибок діагностики (Error Rate Reduction). Введемо поняття помилки першого роду (Type I Error), коли соціальну проблему хибно діагностовано як психологічний розлад (напр. тривожність через відсутність житла лікують седативними препаратами).

Інтегрована методика мінімізує цю помилку, її можна записати рівнянням через границю функції:

$$\lim_{I \rightarrow \max} E_{TI} \approx \min,$$

де I (Integration) – ступінь інтегрованості методики (глибина врахування соціальних чинників); E_{TI} (Type I Error) – імовірність помилки першого роду.

Цей вираз пояснює обернену залежність між рівнем інтеграції соціальних маркерів у діагностику та ймовірністю помилки першого роду.

Математично це можна обґрунтувати введенням додаткових змінних (соціальних маркерів) у рівняння оцінювання стану, що збільшує роздільну здатність діагностики й точність класифікації станів.

Іншими словами, при наближенні рівня інтеграції I соціальних і психологічних показників до максимуму ймовірність виникнення помилки першого роду E_{TI} (хибного діагнозу психічного розладу) прагне до мінімуму.

Психологічні показники – це змінні внутрішнього стану особистості, що характеризують рівень емоційної напруги, когнітивні процеси та психосоматичні прояви; соціальні показники – це змінні, які описують об'єктивні життєві обставини військовослужбовця: фінансовий стан, житлові умови, сімейні стосунки та правовий статус. Інтеграція цих двох груп дає змогу відокремити клінічні симптоми розладів від природних ситуативних реакцій на соціально-побутові проблеми, забезпечуючи точність діагностики.

Економічне обґрунтування. Якщо вартість години роботи клінічного психолога вища за вартість години роботи соціального працівника $C_{п} (C_{п} > C_{соц})$, то перенаправлення 70 % потоку клієнтів до соціальних служб забезпечує пряму економію бюджетних коштів:

$$S = N \cdot P_{соц} \cdot (C_{п} - C_{соц}),$$

де S – прогнозований обсяг прямої економії бюджетних коштів, який досягається завдяки раціональному перерозподілу кадрового ресурсу (заміщення вартісних годин роботи вузькопрофільних психологів більш доступним ресурсом соціальних працівників) для обслуговування цільової групи військовослужбовців.

Запропонований підхід є організаційно та економічно доцільнішим, даючи змогу обслуговувати більшу кількість людей за той самий бюджет.

Дискусія і висновки

Упровадження розробленої методики інтегрованого оцінювання є науково обґрунтованим і стратегічно доцільним кроком в умовах обмежених часових і кадрових ресурсів воєнного часу. Поєднання психологічного скринінгу з ідентифікацією соціальних потреб дає змогу трансформувати систему підтримки з реактивної на

проактивну. Доцільність такого підходу полягає у створенні "єдиного вікна" діагностики, що усуває фрагментарність надання послуг і забезпечує цілісне бачення проблематики конкретного військовослужбовця чи його родини, розгляд не через окремі симптоми, а в контексті життєвої ситуації.

Ефективність методики доведено математичним моделюванням, яке демонструє значну оптимізацію процесу маршрутизації клієнтів. Завдяки ранній фільтрації непрофільних запитів вдається розвантажити вузькопрофільних фахівців (психологів, психотерапевтів), спрямовуючи їхній ресурс виключно на клінічні випадки, тоді як соціальні питання можна вирішувати через механізми кейс-менеджменту. Це мінімізує ризик "психологізації" соціальних проблем, знижує імовірність діагностичних помилок і забезпечує адресність допомоги, що, зрештою, підвищує загальний коефіцієнт корисної дії системи соціального захисту.

Практична імплементація запропонованого інструментарію є критично необхідною для збереження ментального здоров'я нації та підтримки боездатності Збройних сил України. Упровадження методики в повсякденну роботу структур морально-психологічного забезпечення та соціальних служб дасть змогу пришвидшити надання допомоги й запобігти професійному вигоранню фахівців допоміжних професій. Системне використання оновлених опитувальників сприятиме зниженню соціального напруження серед родин військовослужбовців, формуючи стійкий тил і посилюючи інституційну спроможність держави у сфері соціального супроводу.

Внесок авторів: Богдан Мілевський – написання (оригінальна чернетка), Андрій Шусть – написання (перегляд і редагування).

Джерела фінансування. Це дослідження не отримало жодного гранту від фінансової установи в державному, комерційному або некомерційному секторах.

Список використаних джерел

- Агарков, О. А. та ін. (2015). *Технології соціальної роботи*. Мотор Січ.
- Галаян, І. М. (2009). *Психодіагностика*. Академвидав.
- Дикун, В. Г., Мороз, В. М., & Стасюк, В. В. (2023). *Методологія дослідження морально-психологічного стану особового складу військ (сил)*. ТБЦ.
- Карпенко, О. Г., & Романова, Н. Ф. (2015). *Теорія і практика соціальної роботи*. ВД "Слово".
- Надвичина, Т. Л. (2013). Технології здійснення ефективної соціальної роботи. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*, С(3). <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/ca43c7fc-ce2e-4b2e-8db2-e899e73786eb/content>
- Павлик, Н. В. (2020). *Психологічний супровід військовослужбовців, спрямований на психологічну реабілітацію постстресових психічних розладів*.
- Соціологічна група "Рейтинг" & Український ветеранський фонд. (2024). *Образ ветеранів в українському суспільстві: звіт за результатами дослідження*.
- Стасюк, В. В., & Українець, В. М. (2023). Сутність стресостійкості в психологічній науці. *Науковий журнал "Габітус"*, 48, 60–65.
- Тодорцева, Ю. В. (2020). Кейс-менеджмент як метод соціальної роботи в процесі підготовки професійно мобільних майбутніх фахівців соціальної сфери. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 69(3), 133–137. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.69-3.27>
- Українець, В. М. (2024). Вплив психологічних чинників оборонного бою на стресостійкість особового складу механізованих підрозділів. *Психологія та соціальна робота*, 2(58), 62–75.
- Український ветеранський фонд. (2023). *Потреби ветеранів 2023: звіт за результатами дослідження*.
- Cornell, P. Y., Halladay, C. W., Ader, J. et al. (2020). Embedding social workers in Veterans Health Administration primary care teams reduces emergency department visits. *Health Affairs*, 603–612. <https://doi.org/10.1377/hlthaff.2019.01589>.
- Cornell, P. Y., Hua, C. L., Buchalksi, Z. M. et al. (2025). Using social risks to predict unplanned hospital readmission and emergency care among

hospitalized Veterans. *Health Services Research*, 60(1), 23–45. <https://doi.org/10.1111/1475-6773.14353>.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297–334. <https://doi.org/10.1007/BF02310555>.

Honken, A. N., Halladay, C. W., Wootton, L. E. et al. (2024). Differential effects of a social work staffing intervention on social work access among rural and highly rural Veterans: A cohort study. *Health Services Research*, 59(1, Suppl. 2), 45–54. <https://doi.org/10.1111/1475-6773.14327>.

References

Aharkov, O. A. et al. (2015). *Social work technologies*. Motor Sich [in Ukrainian].

Cornell, P. Y., Halladay, C. W., Ader, J. et al. (2020). Embedding social workers in Veterans Health Administration primary care teams reduces emergency department visits. *Health Affairs*, 603–612. <https://doi.org/10.1377/hlthaff.2019.01589>.

Cornell, P. Y., Hua, C. L., Buchalksi, Z. M. et al. (2025). Using social risks to predict unplanned hospital readmission and emergency care among hospitalized Veterans. *Health Services Research*, 60(1), 23–45. <https://doi.org/10.1111/1475-6773.14353>.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297–334. <https://doi.org/10.1007/BF02310555>.

Dygun, V. H., Moroz, V. M., & Stasiuk, V. V. (2023). *Methodology for researching the moral and psychological state of personnel of troops (forces)*. 7BTs [in Ukrainian].

Halian, I. M. (2009). *Psychodiagnostics*. Akademvydav [in Ukrainian].

Honken, A. N., Halladay, C. W., Wootton, L. E. et al. (2024). Differential effects of a social work staffing intervention on social work access among rural and highly rural Veterans: A cohort study. *Health Services Research*, 59(1, Suppl. 2), 45–54. <https://doi.org/10.1111/1475-6773.14327>.

Karpenko, O. H., & Romanova, N. F. (2015). *Theory and practice of social work*. PH "Slovo" [in Ukrainian].

Nadvynychna, T. L. (2013). Technologies for implementing effective social work. *Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine*, C(3) [in Ukrainian]. <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/caf3c71c-ce2e-4b2e-8db2-e899e73786eb/content>.

Pavlyk, N. V. (2020). *Psychological support for military personnel aimed at psychological rehabilitation of post-stress mental disorders* [in Ukrainian]. Sociological Group "Rating" & Ukrainian Veterans Foundation. (2024). *The image of veterans in Ukrainian society: report on research results* [in Ukrainian].

Stasiuk, V. V., & Ukrainets, V. M. (2023). The essence of stress resistance in psychological science. *Scientific Journal "Habitat"*, 48, 60–65 [in Ukrainian].

Todortseva, Yu. V. (2020). Case management as a method of social work in the process of preparing professionally mobile future specialists in the social sphere. *Pedagogy of Creative Personality Formation in Higher and General Education Schools*, 69(3), 133–137 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.69-3.27>.

Ukrainets, V. M. (2024). The influence of psychological factors of defensive combat on the stress resistance of personnel of mechanized units. *Psychology and Social Work*, 2(58), 62–75 [in Ukrainian].

Ukrainian Veterans Foundation. (2023). *Veterans' needs 2023: report on research results* [in Ukrainian].

Отримано редакцією журналу / Received: 28.01.26

Прорецензовано / Revised: 02.02.26

Схвалено до друку / Accepted: 19.02.26

Опубліковано / Published: 30.03.26

Bohdan MILEVSKYI, Master's Student
ORCID ID: 0009-0005-3007-6326
e-mail: bog.yiksvelim@gmail.com
National Defence University of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Andrii SHUST, Master's Student
ORCID ID: 0009-000-9598-9138
e-mail: a.shyst@ukr.net
National Defence University of Ukraine, Kyiv, Ukraine

IMPROVEMENT OF THE METHODOLOGY FOR ASSESSING THE NEEDS OF MILITARY PERSONNEL AND THEIR FAMILY MEMBERS IN SOCIAL SUPPORT

Background. *The relevance of the study is due to the urgent need to improve the diagnostic tools within the system of social and psychological support for military personnel and their families under the conditions of the War for Ukraine's Independence, since a significant proportion of their psychological distress is a secondary reaction to unresolved social, domestic and legal problems. The aim of the article is to develop and substantiate an improved methodology for integrated assessment of the psychological state and needs for social support by supplementing standardized psychological questionnaires with a specialized block of marker questions.*

Methods. *A complex of theoretical, empirical and mathematical methods was used to write the article and substantiate the proposed methodology. A theoretical analysis and systematization of scientific sources were conducted to substantiate the concept of secondary distress, modeling was used to develop an improved methodology that integrates psychological questionnaires with a diagnostic block of marker questions, and mathematical models (time costs, workload optimization, error reduction) were used to substantiate the organizational and economic feasibility of its implementation.*

Results. *The main results are the addition of a diagnostic form with a special block of questions related to social and everyday issues. The effectiveness of the methodology was proven by mathematical modeling: its implementation optimizes client referrals, significantly reduces total time costs, significantly increases the efficiency of narrow-profile psychologists due to early filtering of social requests (up to 70%), minimizes the risk of diagnostic errors (type I errors) and provides direct economic feasibility, transforming the support system from reactive to proactive.*

Conclusions. *The implementation of the developed integrated assessment methodology is a scientifically substantiated and strategically expedient step under the resource constraints conditions of wartime. The combination of psychological screening with the identification of social needs makes it possible to eliminate the fragmentation of service provision, increase the overall efficiency of the social protection system and is critically necessary for preserving the mental health of the nation and maintaining the operational capability of the Armed Forces of Ukraine.*

Keywords: *social support, methodology, needs assessment, military personnel, work optimization.*

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.